

Dokumenttype	NOU 1988:13	Dokumentdato	1987-12-22
Tittel	Pensjonering av uføre.		
Utvalgsleder	Hæreid, Ingolv		
Utgiver	Sosialdepartementet		
Oppnevnt	1982-02-18	Sider	81
Kapittel	1.4 SAMMENDRAG AV UTVALGETS INNSTILLING		

Utvalgets oppgave har hatt elementer som må ses i nøye sammenheng. Særlig gjelder dette forholdet mellom prinsippene for uførepensjonering og prinsippene for beregning av alderspensjon for uføre.

Bakgrunnen for at utvalget ble satt ned var bl.a. at det var observert flere tilfeller der 100 pst. uførepensjonister hadde tildels betydelige inntekter ved siden av pensjonen. Dette er ikke i samsvar med hovedprinsippene for fastsettelse av uføregrad og pensjonsnivå. Slike tilleggsinntekter gir også utilsiktede virkninger ved beregningen av alderspensjonen.

Siktemålet for alderspensjonering av uførepensjonister er at alderspensjonen i alminnelighet skal bli den samme som om vedkommende hadde vært i arbeid fram til pensjonsalder, jf. mandatet pkt 2. Men som utvalget senere vil komme tilbake til, er forutsetningen for å oppnå dette at vedkommende person, etter at uførhet er inntrådt, får godskrevet pensjonspoeng på grunnlag av arbeidsinntekt som samsvarer med den gjenværende ervervsevne.

Det er etter dette to måter å gå fram på når det skal vurderes tiltak for å motvirke virkningene av utilsiktet opptjent ervervsinntekt som ufør:

- a) Uførepensjoneringen "effektiviseres" slik at regelen om samsvar mellom uføregrad og tap av ervervsevne etterleves bedre. Dette vil samtidig gi riktigere tilpasning til hovedprinsippene i uførepensjoneringen.
- b) Reglene for godskrivning av pensjonspoeng endres, slik at arbeidsinntekt ved uførhet ikke gir utilsiktede gevinster ved beregning av alderspensjon.

Av grunner som utvalget vil komme tilbake til senere i innstillingen, er det visse grenser for hvor langt uførepensjoneringen kan effektiviseres ut fra de formål som er omtalt ovenfor. Dette gjør det aktuelt å vurdere en kombinasjon av tiltak både innenfor uførepensjoneringen og i reglene for beregning av pensjonspoeng. Dette kan bare gjøres i en samlet, samtidig avveining mellom ulike hensyn.

Denne sentrale problemstilling har påvirket utvalgets arbeidsmåte og også disponeringen av stoffet i innstillingen. Den samlede avveining og vurdering har utvalget gitt i kapittel 7, hvor det også er foretatt en oppsummering av utvalgets viktigste forslag til retningslinjer og tiltak. I dette kapittel har utvalget drøftet økonomiske og administrative konsekvenser av sine forslag.

Den nærmere gjennomgåelse av uførepensjonsordningen er gitt i kapittel 5, om systemet for fastsettelse av uføregraden og systemet for oppfølgingen. Det er bl.a. gitt en analyse av fordelings- og kostnadmessige konsekvenser av ulike nivåer for inntekt (friinntekt) i tillegg til pensjonen. I kapittel 6 har utvalget diskutert ulike måter å begrense poengopptjeningen på ved alderspensjoneringen og belyst kostnadmessige konsekvenser av alternativene.

I kapittel 4 gjengis resultater fra den undersøkelsen utvalget har latt foreta med sikte på å kartlegge omfanget av arbeidsinntekter ved siden av uførepensjonen. Endelig er det i kapittel 3 gjennomført en analyse som viser økonomiske konsekvenser for uførepensjon og alderspensjon av ulike kombinasjoner av uføregrad og arbeidsinntekt. Analysen er utarbeidet av Sven Florelius, som står ansvarlig for beregningene i kapitlet. I flere sammenhenger har utvalget bygget på konklusjoner fra analysen.